

כ"ב שבת

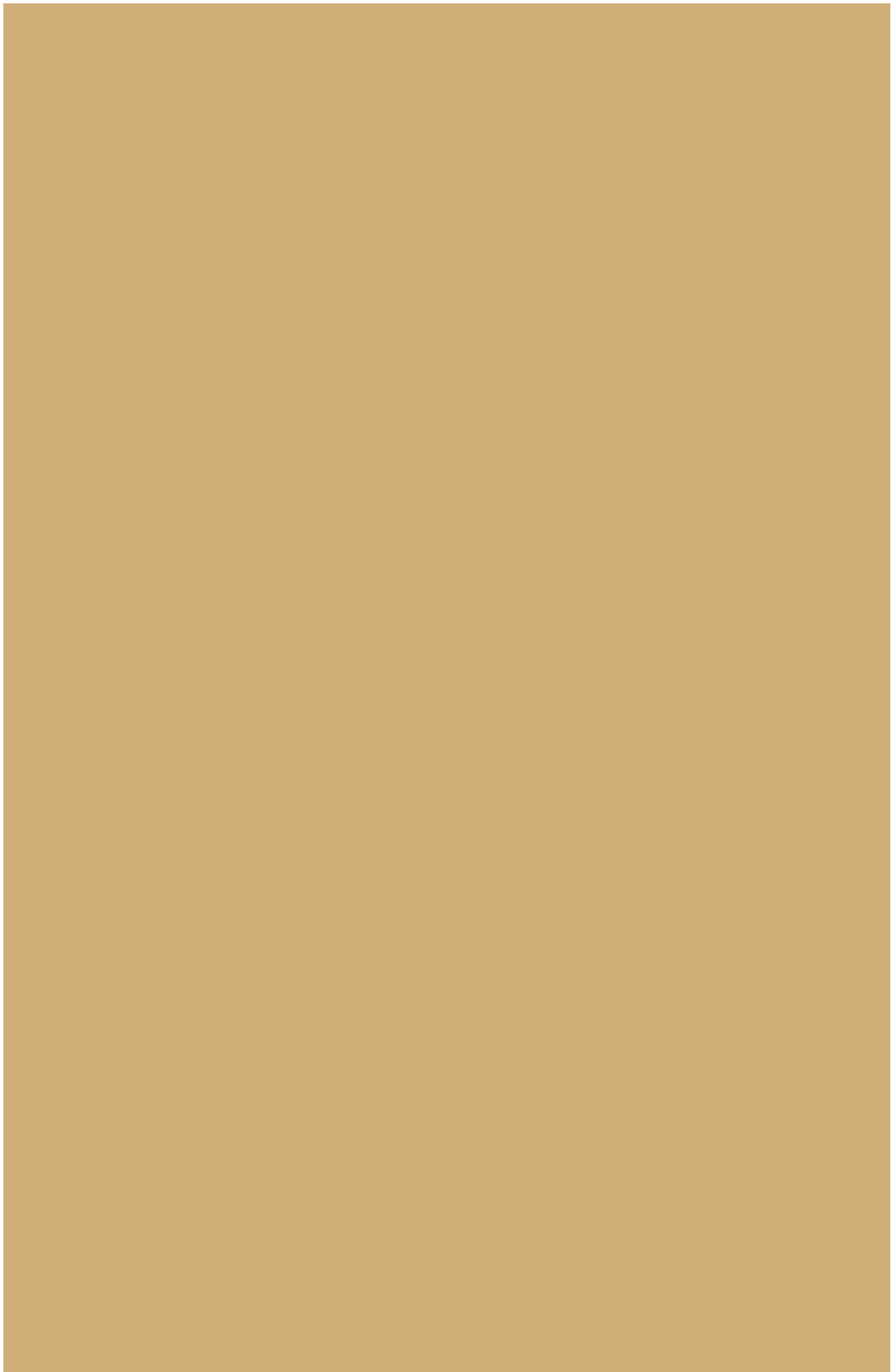
Marking the 32nd Yahrzeit of
REBBETZIN CHAYA MUSHKA
SCHNEERSON נ"ע ז"ע

AN EVENING
of LEARNING
IN HONOR OF THE REBBETZIN

PHOTO © SHILO VISHINSKY

מאמר
בלע המות לנצח

TO LIVE FOREVER

ב"ה

מאמר
בלע המזות לנצח
תשכ"ה

A Maamar delivered by
THE REBBE
5 Menachem Av, 5725 • 1965

Published for the conclusion of the
SHLOSHIM OF THE REBBETZIN
Kuntres 21 Adar 5748 • 1988

Reprinted with permission of
KEHOT PUBLICATION SOCIETY

בס"ד. יום ג' פ' דברים, ה' מנחם-אב ה'תשכ"ה*

בלע המות לנצח ומחה הוי' אלקים דמעה מעל כל פנים¹, ומבאר אדמו"ר מהר"ש במאמרו ד"ה זה², דזה שלע"ל יהי' בלע המות לנצח הוא לפי שאז יהי' ואת³ רוח הטומאה אעביר מן הארץ. ויובן זה בהקדים הטעם דהמבואר בקרא (דלקמן) שע"י חטא עה"ד נעשה מיתה בעולם, היינו שמיתה וחטא עה"ד שייכים זל"ז. והענין הוא, דע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טוב ורע⁴. דמציאות הרע הי' גם קודם החטא, אלא שאז הי' הרע מובדל מהטוב, וכידוע⁵ שבתחלת הבריאה הי' מדור הקליפות למטה מהעולמות דקדושה, וע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טוב ורע (בכל העולם⁶), שהרע מעורב בהטוב והטוב בהרע, ועד אשר אין טוב בלא רע ואין רע בלא טוב⁷. וזהו מ"ש⁸ ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, דלכאורה, הרי בריאת האדם (מלכתחילה) היתה באופן שיהי' חי לעולם, והטעם על זה שנצטווה שלא לאכול מעה"ד הוא בכדי שלא ימות (כמ"ש⁹ ומעץ הדעת גו' לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות), ומה איכפת שיאכל מעה"ח ויהי' חי לעולם. ומבאר אדמו"ר הזקן¹⁰, דמכיון שע"י חטא עה"ד נתערב רע בהאדם, לכן, ועתה (לאחרי חטא עה"ד) יש לחשוש פן ישלח ידו גו' וחי לעולם, כי כשיהי' הוא חי לעולם, גם הרע המעורב בו יהי' לו קיום לעולם. ועפ"ז יש לומר, דזה שע"י חטא עה"ד נעשה מיתה בעולם הוא בכדי שלא יהי' קיום להרע, כנ"ל.

ויש לומר, דהמיתה בעולם שנעשתה ע"י חטא עה"ד היא מסוכבת מהחטא עצמו. והענין הוא, דענין החיות הוא בקדושה דוקא, משא"כ הרע והטומאה (היפך

* יום סיום אמירת קדיש אחרי הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, אמו של — יבלחט"א — כ"ק אדמו"ר שליט"א.

המאמר יצא לאור בקונטרס כ"א אדר — תשמ"ח, "לקראת יום ה' פ' ויקהל-פקודי, כ"א אדר, סיום השלושים להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת ח' מושקא נ"ע ז"ע. . יום ג' ויק"פ, שנת הקהל, שנת תשמ"ח".

(1) ישע"י כה, ח.
(2) דשנת תרכ"ח — נדפס בשה"מ תרכ"ח ע' מ. ולאחריו בא ד"ה רבת את ריבם, שהוא דרוש הנ"ל עם הוספות.

(3) זכרי' יג, ב.

(4) תו"א בראשית ה, ג ואילך. וראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' א'קעו ואילך. ד"ה דבר וגו' כי אתם עוברים תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע' קצז). ובארוכה — ד"ה ושבתה במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תדש ואילך. ד"ה הנ"ל תרס"ב (סה"מ תרס"ב ע' ש ואילך).

(5) ל"ת להאריז"ל פ' בראשית ד"ה ונבאר מעלת אדה"ר. אוה"ת דרושים לפסח ע' תשנח. סוף המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קעו) ותש"ד (סל"ג — סה"מ תש"ד ס"ע 139 ואילך). ועוד.

(6) ראה בארוכה ד"ה ושבתה הנ"ל, דע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טו"ר בכל ד' הסוגים דדצח"מ.

(7) ראה לקו"ד כרך א פז, א ואילך.

(8) בראשית ג, כב.

(9) שם ב, יז.

(10) בתו"א שם.

הקדושה) הם מות¹¹, ולכן, מכיון שע"י חטא עה"ד נתערב רע בהאדם, מות רוחני, מזה נשתלשל בו גם מיתה כפשוטה. וזהו גם מה שלע"ל יהי' בלע המות לנצח, דמכיון שאז יתבטל הרע, מות הרוחני¹², עי"ז יהי' במילא גם בלע המות כפשוטו.

ב) והנה הטעם על זה שדוקא לע"ל יתבטל הרע (מות הרוחני, ובמילא גם המות כפשוטו) הוא, כי אז יהי' גילוי אור נעלה ביותר, שלגבי אור זה, מתבטלים במילא כל המנגדים. ומבאר בהמאמר¹³, דהגם שגם בזמן שביהמ"ק הי' קיים, ובפרט בזמן בית ראשון, ועאכו"כ בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא¹⁴, הי' גילוי אור נעלה ביותר, ומצד גילוי זה, כל הגוים נתבטלו לפניו, שלא ע"י מלחמה כלל¹⁵ [שלכן נק' בשם שלמה כי שלום הי' בימיו¹⁶], מ"מ הגילוי שהי' בימי שלמה הי' באופן שהי' עדיין מקום ליניקת החיצונים, אלא שיניקתם אז היתה רק מאחוריים דקדושה ולא הי' להם אחיזה בפנימיות. נייש לומר, דזה שבימי שלמה הי' עדיין מקום ליניקת החיצונים, ניכר גם באופן הביטול דהגוים שנתבטלו לפניו. וכמו מלכת שבא, דעם היות שגם בהיותה בארצה ורק שמעה את שמע שלמה נעשה בה ביטול (קצת), שמצד זה¹⁷ באה אל שלמה¹⁸, ובפרט לאחרי שבאה אליו וראתה את חכמתו וכו' שע"ז נתבטלה לפניו באופן שלא הי' בה עוד רוח¹⁹, מ"מ, גם אז היתה מלכה, ויתירה מזו, שגם שלמה כיבד אותה בכבוד גדול²⁰. משא"כ הגילוי דלע"ל²¹ יהי' באופן שלא תהי' יניקה לחיצונים כלל (גם לא מבחינת אחוריים) ויתבטל הרע לגמרי, בלע המות לנצח.

ג) וביאור החילוק בין הגילוי שהי' בימי שלמה (שמצד גילוי זה הי' עדיין מקום ליניקת החיצונים, מבחינת אחוריים עכ"פ) להגילוי דלע"ל (שמצד גילוי זה לא יהי' להם יניקה כלל), מבאר בהמאמר²², שהוא ע"ד החילוק (בעבודת האדם) בין העבודה דסור מרע להעבודה דמואס ברע. דסור מרע הוא שמדחה את הרע אבל

11 ראה בארוכה ד"ה דבר וגו' תרנ"א הנ"ל (ע' קצו ואילך). ד"ה וידבר גו' ערי מקלט תהינה תרס"ה (סה"מ תרס"ה (קה"ת, תשמ"ח) ע' שכה ואילך).
 12 ראה תו"א שם ה, ד "בלע המות לנצח שיהי' ובערת כמאמר והרשעה כולה בעשן תכלה".
 13 ד"ה רבת את ריבם הנ"ל (ע' מא ואילך).
 14 זהר ח"א קנ, א. רכה, ב. רמג, סע"א. ח"ב פה, א. ח"ג מ, ב. מו, א. וראה שמור"ר פט"ו, כו.
 15 ראה בארוכה המשך פדה בשלום תרנ"ט (ע' קסב). שם ע' קסד) ותש"ד (סי"ט וסכ"א — ע' 107 וע' 110-110), וראה גם תו"א שם (ו, א), שהבירור שהי' בימי שלמה הוא בירור בדרך מנוחה ובתו"א שם שזהו בדוגמת אדה"ר קודם החטא.
 16 כמ"ש (דברי הימים"א כב, ט) שלמה יהי' שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו.
 17 דוהו שנתעורר בה רצון לבוא לשלמה הוא מצד הביטול שנעשה בה (בהיותה עדיין בארצה) ע"י ששמעה את שמעו — ראה המשך הנ"ל תרנ"ט (ע' קסב) ותש"ד (ע' 107) "דמצד גדולת שמו שנשמע למרחוק גם באיים הרחוקים מתבטלים כולם אליו ונמשכים אליו".
 18 מלכים"א יו"ד, א"ב.
 19 שם, ד"ה.
 20 ראה שם, יג.
 21 ראה גם ד"ה פדה בשלום תשמ"א (לעיל ח"ב ע' מה ואילך) בתחלתו ובסעיף ו. וראה בהנסמן שם הערה 5.
 22 ד"ה רבת את ריבם הנ"ל (ע' מב).

אינו שונא את הרע בעצם. ובמילא, אף שבפועל הוא מדחה את הרע, נשאר אצלו עדיין נתינת מקום להרע, ועד שבהעלם יש לו איזה שמץ אהבה לרע, כמבואר בתניא²³ בדרגת צדיק שאינו גמור. משא"כ כשהוא מואס ברע, היינו שהוא מואס ברע בתכלית (דרגת צדיק גמור), אין אצלו שום נתינת מקום לרע, שהרי אדרבא, הוא שונא את הרע ומואס בו בתכלית השנאה והמיאוס. ועד"ז הוא החילוק בין הגילוי שהי' בימי שלמה להגילוי דלע"ל, שהגילוי שהי' בימי שלמה, עם היות שגם לגבי גילוי זה מתבטלים כל המנגדים (בדוגמת שגם בהעבודה דסור מרע הוא מדחה את הרע), מ"מ, יש עדיין מקום ליניקת החיצונים (מבחינת אחריים דקדושה עכ"פ). משא"כ הגילוי דלע"ל הוא דוגמת המואס ברע בתכלית המיאוס, שאין בו שום נתינת מקום לענין דהיפך הקדושה.

ויש להוסיף, דע"פ המבואר בתניא²³ שגודל השנאה לסט"א והמיאוס ברע הוא כפי ערך גודל האהבה להוי', החילוק בין סור מרע למואס ברע הוא (לא רק בנוגע לאופן שלילת הרע, אלא גם) בגודל ואופן אהבתו להוי'. ועפ"ז תומתק ההשוואה דחילוק זה (שבין סור מרע למואס ברע) להחילוק שבין הגילוי שהי' בימי שלמה להגילוי דלע"ל, דהחילוק שביניהם באופן שלילת הרע (שבהגילוי שהי' בימי שלמה יש עדיין נתינת מקום ליניקת החיצונים משא"כ בהגילוי דלע"ל) הוא מצד החילוק שבהם בדרגת ואופן האור והגילוי.

ד) **והנה** ידוע שכל הגילויים דלע"ל תלויים במעשינו ועבודתינו עכשיו²⁴. דמזה מובן, דזה שלע"ל יהי' גילוי זה שאינו נותן מקום ליניקת החיצונים (בלע המות לנצח) הוא, כמבואר בהמאמר²², דע"י שישראל שונאים את הרע בתכלית השנאה, עי"ז נעשה למעלה ואת עשו שנאתי²⁵ בתכלית השנאה, ומצד שנאה זו יהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, בלע המות לנצח. והנה מכיון דראה הקב"ה בצדיקים שהם מועטים²⁶ (ובפרט ששנאת הרע בתכלית היא דרגת צדיק גמור), ואפילו בנוגע לדרגת הבינוני ידוע הפתגם²⁷ הלואי בינוני, והענין דבלע המות לנצח יהי' בכל ישראל, מובן מזה, שעבודה זו (לשנא את הרע בתכלית השנאה) יכולה להיות גם בבינונים, ואפילו באלה שלמטה מדרגת בינוני. דבכאו"א מישראל ישנם זמנים מיוחדים — בשעת התפלה, או בשעת עסק התורה, או בשעה שהוא מקיים מצוה דהוה זהיר בה טפי²⁸, או אפילו בשעה שעוסק בדברי הרשות לשם שמים²⁹ ועאכו"כ³⁰

(23) פ"י (טו, א).

(24) תניא רפל"ז.

(25) מלאכי א, ג.

(26) יומא לח, ב. וראה תניא פ"א (ה, ב).

(27) בית רבי ח"ב פ"ח (יד, א) הערה א. וראה ד"ה ואלה המשפטים תשל"ח ס"ה (לעיל ח"ג ע' י).

(28) ראה שבת ק"ח, סע"ב.

(29) ראה אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סל"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 646

בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.

(30) ראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104.

באופן הבכל דרכיך דעהו³¹ — שבשעה זו הוא מוסר את כל מציאותו (ער גיט זיך איבער אינגאנצן) לאלקות, ועי"ז אינו שייך לבגדים הצואים³², כמו צדיק גמור. ומכיון שיחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד³³, לכן נמשך עי"ז הגילוי שאינו נותן מקום כלל ליניקת החיצונים, בלע המות לנצח.

ה) **וזהו** בלע המות לנצח, דכל זמן שלא נשלמו עדיין הכירוים והטוב והרע מעורבים זב"ז (כולל גם בזמן שביהמ"ק הי' קיים, ואפילו בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא) יש ענין המיתה, בכדי שלא יהי' קיום להרע, כנ"ל. וזהו גם הטעם שגם צדיקים יחזרו לעפרן שעה אחת קודם תחיית המתים³⁴ [דהגם שאין רימה שולטת בהם³⁵ ועד לשעה זו (שקודם תחה"מ) הי' גופן קיים מאות ואלפים שנים, ומ"מ, קודם תחה"מ יחזרו לעפרן], כי מכיון שע"י חטא עה"ד נעשה תערוכות רע בכל העולם, לכן, גם גופות הצדיקים יצטרכו לזיכוך³⁶. משא"כ לע"ל (לאחרי התחי'), כשיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, לא תהי' אז מיתה וגם הגוף יחי' בחיים נצחיים. דגם להדיעה³⁷ דמ"ש³⁸ כי הנער בן מאה שנה ימות הוא כפשוטו, הוא רק בנוגע לב"נ, משא"כ בנוגע לישראל יהי' בלע המות לנצח. ויתירה מזו, דגם המיתה שתהי' (לדיעה זו) בב"נ היא לא מיתה ממש, אלא נפילה, דמאן דנפיל מדרגי' אקרי מית³⁹. וכמבואר בהמאמר⁴⁰, דע"י שניצוצות הקדושה שנבלעו בהם יתבררו מהם ויעלו למעלה, הרע שבהם (היינו גוף הגשמי שלהם שנקרא בשם רע בערך לניצוצות הקדושה שבו) יפול למטה. דזהו באוה"ע, משא"כ בישראל יתעלה גם הגוף, שגם הגוף יזון מרוחניות כמו הנשמה, ולא עוד אלא שאז יהי' הגוף למעלה מהנשמה, נקבה תסובב גבר⁴¹. וכל זה יהי' בפועל ובגילוי למטה מעשרה טפחים, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

- (31) משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.
 (32) ראה תניא פ"י.
 (33) תניא פכ"ה.
 (34) שבת קנב, ב. וראה זח"ב קח, ב.
 (35) ראה מדרש תהלים עה"פ קיט, ט.
 (36) אלא שזיכוך זה יכול להיות ע"י הביטול דונפשי כעפר לכל תהי', ואז א"צ לחזור לעפרן כפשוטו —
 ראה שיחת ש"פ בא תשמ"ח בסופה (התוועדויות תשמ"ח ח"ב ס"ע 273).
 (37) דעת ר' חנינא בב"ר פכ"ו, ב. וראה פסחים סח, א. סנהדרין צא, ב.
 (38) ישע"י סה, כ.
 (39) כ"ה בלקו"ת חוקת נו, רע"א. ובכ"מ בדא"ת. ובוח"ג קלה, ב — הובא בע"ח שער ט (שער שבה"כ) פ"ב ובמבו"ש ש"ב ח"ב פ"ג — איתא: מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה בי', קארי בי' מיתה.
 (40) סד"ה בלע המות לנצח (ס"ע מ) וד"ה רבת את ריבם (ע' מב).
 (41) ירמ"י לא, כא.

בס"ד. יום ג' פ' דברים, ה' מנחם-אב ה'תשכ"ה*

בְּלֶעַ הַמָּוֶת לְנִצּוֹחַ וּמַחַה הַיּוֹי אֱלֻקִּים דְּמַעָה מַעַל כָּל פְּנִים,

וּמְבַאֵר אֲדַמוֹר מְהַר"ש בְּמַאֲמָרוֹ דְּבוּר הַפְּתִיחַל זֶה, דְּזוֹה שְׁלֵעֲתִיד לָבֵא יִהְיֶה בְּלֶעַ הַמָּוֶת לְנִצּוֹחַ הוּא לְפִי שְׂאֵז יִהְיֶה וְאֶתִּי רִיחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ.

NO EVIL,
NO DEATH

וְיִוִּבֵן זֶה בְּהַקְדָּים הַפְּעָם דְּהַמְבַאֵר בְּקִרְא (דְּלִקְמָן) שְׁעַל יְדֵי חֲטָא עֵין הַדַּעַת נַעֲשֶׂה מִיָּתֵה בְּעוֹלָם, הִינּוּ שְׁמִיָּתֵה וְחֲטָא עֵין הַדַּעַת שְׂיִכִּים זֶה לְזוֹה.

וְהַעֲנִין הוּא, דְּעַל יְדֵי חֲטָא עֵין הַדַּעַת נַעֲשֶׂה תַעֲרוּבוֹת טוֹב וְרַע. דְּמַצִּיאֵוֹת הַרְעָה הִיָּה גַם קִדְּם הַחֲטָא, אֲלָא שְׂאֵז הִיָּה הַרְעָה מְבַדֵּל מִהַטּוֹב, וְכִידּוּעֵי שְׁבִתְחִלַּת הַבְּרִיאָה הִיָּה מְדוּר הַקְּלָפוֹת לְמַטָּה מִהַעוֹלָמוֹת דְּקַדְשָׁה, וְעַל יְדֵי חֲטָא עֵין הַדַּעַת נַעֲשֶׂה תַעֲרוּבוֹת טוֹב וְרַע (בְּכָל הָעוֹלָם), שְׁהַרְעָה מְעַרְבֵי בְּהַטּוֹב וְהַטּוֹב בְּהַרְעָה, וְעַד אֲשֶׁר אֵין טוֹב בְּלֵא רַע וְאֵין רַע בְּלֵא טוֹב.

PREVENTING
PERPETUATION
OF EVIL

(5) ל"ת להאריז"ל פ' בראשית ד"ה ונבאר מעלת אדה"ר. אוה"ת דרושים לפסח ע' תשנח. סוף המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קעו) ותש"ד (סל"ג - סה"מ תש"ד ס"ע 139 ואילך). ועוד.

(6) ראה בארוכה ד"ה ושבתה הנ"ל, דע"י חטא עה"ד נעשה תערוכות טו"ר בכל ד' הסוגים דדצח"מ.

(7) ראה לקו"ד כרך א פו, א ואילך.

(2) דשנת תרכ"ח - נדפס בסה"מ תרכ"ח ע' מ. ולאחריו בא ד"ה רבת את ריבם, שהוא דרוש הנ"ל עם הוספות.

(3) זכרי"ג, ב.

(4) תו"א בראשית ה, ג ואילך. וראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' אקעו ואילך. ד"ה דבר וגו' כי אתם עוברים תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע' קצז). ובארוכה - ד"ה ושבתה במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תדש ואילך. ד"ה הנ"ל תרס"ב (סה"מ תרס"ב ע' ש ואילך).

(* יום סיום אמירת קדיש אחרי הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, אמו של - יבלחט"א - כ"ק אדמו"ר שליט"א.

המאמר יצא לאור בקונטרס כ"א אדר - תשמ"ח, "לקראת יום ה' פ' ויקהל-פקודי, כ"א אדר, סיום השלושים להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע . . יום ג' ויק"פ, שנת הקהל, שנת תשמ"ח".

(1) ישעי' כה, ח.

וזהו מה שכתוב: ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעין החיים ואכל וחי לעולם, דלקאורה, הרי בריאת האדם (מלכתחלה) היתה באפן שיהיה חי לעולם, והטעם על זה שנוצמה שלא לאכול מעין הדעת הוא בכדי שלא ימות (כמו שכתוב: ומעין הדעת גו' לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות), ומה אכפת שיאכל מעין החיים ויהיה חי לעולם.

ומבאר אדמו"ר הזקן¹¹, דמפיון שעל ידי חטא עין הדעת נתערב רע בהאדם, לכן, ועתה (לאחרי חטא עין הדעת) יש לחשוש פן ישלח ידו גו' וחי לעולם, כי כשיהיה הוא חי לעולם, גם הרע המערב בו יהיה לו קיום לעולם.

ועל פי זה יש לומר, דזה שעל ידי חטא עין הדעת נעשה מיתה בעולם הוא בכדי שלא יהיה קיום להרע, כנ"ל.

SPIRITUAL DEATH

ויש לומר, דהמיתה בעולם שנועשה על ידי חטא עין הדעת היא מסבבת מהחטא עצמו.

והענין הוא, דענין החיות הוא בקדושה וקוא, מה שאין בו הרע והטמאה (הפך הקדושה) הם מות¹², ולכן, מפיון שעל ידי חטא עין הדעת נתערב רע בהאדם, מות רוחני, מזה נשתלשל בו גם מיתה בפשוטה.

וזהו גם מה שלעתיד לבא יהיה בלע המות לנצח, דמפיון שאז יתבטל הרע, מות הרוחני¹³, על ידי זה יהיה במילא גם בלע המות בפשוטו.

(8) בראשית ג, כב.

(9) שם ב, יז.

(10) בתו"א שם.

(11) ראה בארוכה ד"ה דבר וגו' תרנ"א הנ"ל (ע' קצז ואילך). ד"ה וידבר גו' ערי מקלט תהיינה תרס"ה (סה"מ תרס"ה (קה"ת,

תשמ"ח) ע' שכה ואילך). (12) ראה תו"א שם ה, ד "בלע המות לנצח שיהיה ובערת כמאמר והרשעה כולה בעשן תכלה".

- ב -

ERADICATING
EVIL

וְהִנֵּה הַטַּעַם עַל זֶה שֶׁדוֹקָא לְעֵתִיד לְבֹא יִתְבַטֵּל הָרַע (מִוֹת הַרוּחָנִי, וּבְמִילָא גַם הַמִּוֹת כְּפִשׁוּטוֹ) הוּא, כִּי אִזּוּ יִהְיֶה גְלוּי אֹר נַעֲלָה בְיוֹתֵר, שְׁלֵגְבֵי אֹר זֶה, מִתְבַּטְּלִים בְּמִילָא כָּל הַמְּנַגְדִים.

וּמִכֵּאָר בְּהַמְאָמָר¹³, דְּהַגַּם שְׁגַם בְּזִמְן שְׁבִית הַמְקַדֵּשׁ הָיָה קָיָם, וּבְכַרְט בְּזִמְן בֵּית רֵאשׁוֹן, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בִימֵי שְׁלֹמֹה דְקִנְיָא סִיְהָרָא בְּאִשְׁלֹמוֹתָא¹⁴, הָיָה גְלוּי אֹר נַעֲלָה בְיוֹתֵר, וּמִצַּד גְלוּי זֶה, כָּל הַגּוֹיִם נִתְבַּטְּלוּ לְפָנָיו, שְׁלֹא עַל יְדֵי מַלְחָמָה כְּלָל¹⁵ [שְׁלֵכְן נִקְרָא בְשֵׁם שְׁלֹמֹה כִּי שְׁלֹם הָיָה בְיָמָיו¹⁶], מִכָּל מְקוֹם הַגְלוּי שְׁהָיָה בִימֵי שְׁלֹמֹה הָיָה בְּאִפְן שְׁהָיָה עֲדִין מְקוֹם לִינִיקַת הַחִיצוֹנִים, אֶלָּא שְׁיִנִיקַתָּם אִזּוּ הָיְתָה רַק מֵאַחֲזָרִים דְקִרְשָׁה וְלֹא הָיָה לָהֶם אַחֲזָה בְּפָנִימִיּוֹת.

[וַיֵּשׁ לֹאמֵר, דְּזֶה שְׁבִימֵי שְׁלֹמֹה הָיָה עֲדִין מְקוֹם לִינִיקַת הַחִיצוֹנִים, נִכְר גַּם בְּאִפְן הַבְּטוּל דְּהַגּוֹיִם שְׁנִתְבַּטְּלוּ לְפָנָיו. וּכְמוֹ מַלְכַת שְׂבָא, דְּעַם הַיּוֹת שְׁגַם בְּהִיוֹתָהּ בְּאַרְצָה וְרַק שְׁמַעָה אֶת שְׁמַע שְׁלֹמֹה נַעֲשָׂה כִּי בְטוּל (קִצְת), שְׁמַצַּד זֶה¹⁷ כִּי אֶל שְׁלֹמֹה¹⁸, וּבְכַרְט לְאַחֲרֵי שְׁבָאָה אֵלָיו וְרֵאתָה אֶת חֲכָמָתוֹ וְכוּ' שְׁעַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּלָה לְפָנָיו בְּאִפְן שְׁלֹא הָיָה כִּי עוֹד רוּחָן¹⁹, מִכָּל מְקוֹם, גַּם אִזּוּ הָיְתָה מַלְכָּה, וַיִּתְרָה מִזּוּ, שְׁגַם שְׁלֹמֹה כִּפְדָּה אוֹתָהּ בְּכַבּוֹד גְּדוֹל²⁰].

מָה שְׂאִין בֵּן הַגְלוּי דְלַעֲתִיד לְבֹא²¹ יִהְיֶה בְּאִפְן שְׁלֹא תִהְיֶה יִנִיקָה לַחִיצוֹנִים כְּלָל (גַּם לֹא מִבְּחִינַת אַחֲזָרִים) וַיִּתְבַטֵּל הָרַע לְגַמְרֵי, בְּלַע הַמִּוֹת לְנִצְחָה.

16 כמ"ש (דברי הימים-א כב, ט) שלמה יהיה שמו ושלום וישקט אתן על ישראל בקימו.

17 דנהו שנתעורר בה רצון לבוא לשלמה הוא מצד הביטול שנעשה בה (בהיותה עדיין בארצה)

בשלוש תרנ"ט (ע' קסב. שם ע' קסד) ותש"ד (סי"ט וסכ"א - ע' 107 וע' 110-111), וראה גם תו"א שם (ו, א), שהפירוש שהיה בימי שלמה הוא בירור בדרך מנוחה ובתו"א שם שנהו בדוגמת אדם הראשון קודם החטא.

13 ד"ה רבת את ריבם הנ"ל (ע' מא ואילך).

14 זהר ח"א קנ, א. רכה, ב. רמג, סע"א. ח"ב פה, א. ח"ג מ, ב. מו, א. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

15 ראה בארוכה המשך פדה

PUSHING
AWAY VS.
DESPISING

ובאור החלוק בין הגלוי שהיה בימי שלמה (שמצד גלוי זה היה עדין מקום ליניקת החיצונים, מבחינת אחרים על כל פנים) להגלוי דלעתיד לבא (שמצד גלוי זה לא יהיה להם יניקה כלל), מבאר בתמאמר²², שהוא על דרך החלוק (בעבודת האדם) בין העבודה דסור מרע להעבודה דמואס ברע.

דסור מרע הוא שמדחה את הרע אבל אינו שונא את הרע בעצם. ובמילא, אף שבפעל הוא מדחה את הרע, נשאר אצלו עדין נתינת מקום להרע, ועד שבהעלם יש לו איזה שמין אהבה לרע, כמבאר בתניא²³ בדרגת צדיק שאינו גמור.

מה שאין בן כשהוא מואס ברע, הינו שהוא מואס ברע בתכלית (בדרגת צדיק גמור), אין אצלו שום נתינת מקום לרע, שהרי אדרבא, הוא שונא את הרע ומואס בו בתכלית השנאה והמאוס.

TWO TYPES
OF GILUYIM

ועל דרך זה הוא החלוק בין הגלוי שהיה בימי שלמה להגלוי דלעתיד לבא, דהגלוי שהיה בימי שלמה, עם היות שגם לגבי גלוי זה מתבטלים כל המנגדים (בדגמת שגם בהעבודה דסור מרע הוא מדחה את הרע), מפל מקום, יש עדין מקום ליניקת החיצונים (מבחינת אחרים דקדשה על כל פנים). מה שאין בן הגלוי דלעתיד לבא הוא דגמת המואס ברע בתכלית המואס, שאין בו שום נתינת מקום לענין דהפך הקדשה.

המאמרים מלוקט ח"ב ע' צה ואילך) בתחלתו ובסעיף ו. וראה בהנסמן שם הערה 5.

(22) ד"ה רבת את ריבם הנ"ל (ע' מב).

(23) פ"י (טו, א).

(18) מלכים-א יו"ד, א-ב.

(19) שם, ד-ה.

(20) ראה שם, יג.

(21) ראה גם ד"ה פדה בשלום תשמ"א (תורת מנחם - ספר

על ידי ששמעה את שמעו - ראה המשך הנ"ל תרנ"ט (ע' קסב) ותש"ד (ע' 107) "דמצד גדולת שמו שנשמע למרחוק גם באיים הרחוקים מתבטלים כולם אליו ונמשכים אליו".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, דָּעַל פִּי הַמְבַאֵר בְּתַנְיָא²³ שְׁגָדַל הַשְּׁנֵאָה לְסַמְרָא
 אַחֲרָא וְהַמְּאוֹס בְּרַע הוּא כְּפִי עֶרְךָ גְּדַל הָאֲהָבָה לְהוֹי,
 הַחֲלוּק בֵּין סוּר מְרַע לְמוֹאִם בְּרַע הוּא (לא רק בְּנוֹגַע לְאִפֵּן שְׁלִילַת
 הָרַע, אֲלָא גַם) בְּגָדַל וְאִפֵּן אֲהָבָתוֹ לְהוֹי.

THE
GREATER
THE LOVE,
THE
GREATER
THE HATE

וְעַל פִּי זֶה תִּמְתַּק הַשְּׁנֵאָה דְּחֲלוּק זֶה (שְׁבִין סוּר מְרַע לְמוֹאִם
 בְּרַע) לְחֲלוּק שְׁבִין הַגְּלוּי שְׁהִיָּה בִּימֵי שְׁלֵמָה לְהַגְּלוּי דְּלַעֲתִיד
 לְבֵא, דְּחֲלוּק שְׁבִינֵיהֶם בְּאִפֵּן שְׁלִילַת הָרַע (שְׁבִינֵיהֶם לְהַגְּלוּי שְׁהִיָּה
 בִּימֵי שְׁלֵמָה יֵשׁ עֲדִין נְתִיבַת מְקוּם לִינִיקַת הַחִיצוֹנִים מִה שְׁאִין
 בֵּן בְּהַגְּלוּי דְּלַעֲתִיד לְבֵא) הוּא מְצַד הַחֲלוּק שְׁבִינֵיהֶם בְּדִרְגַּת וְאִפֵּן
 הָאוּר וְהַגְּלוּי.

- ד -

וְהִנֵּה יְדוּע שְׁכַל הַגְּלוּיִם דְּלַעֲתִיד לְבֵא תְּלוּיִם בְּמַעֲשֵׂינּוּ
 וְעַבְדֵּינּוּ עִכְשָׁו²⁴. דְּמִזָּה מוּבָן, דְּזֶה שְׁלַעֲתִיד לְבֵא יְהִיָּה
 גְּלוּי זֶה שְׁאִינוּ גוֹתֵן מְקוּם לִינִיקַת הַחִיצוֹנִים (בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה)
 הוּא, כְּמַבְאֵר בְּהַמְּאָמְרָא²², דְּעַל יְדֵי שְׁיִשְׂרָאֵל שׁוֹנְאִים אֵת הָרַע
 בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאָה, עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה לְמַעְלָה וְאֵת עֲשׂו שׁוֹנְאֵת²⁵
 בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאָה, וּמְצַד שְׁנֵאָה זֶה יְהִיָּה וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעַבִּיר
 מִן הָאָרֶץ, בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה.

IT'S UP
TO US

וְהִנֵּה מְכִינֵן דְּרָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּצַדִּיקִים שְׁהֵם מוֹעֲטִים²⁶
 (וּבְפֶרֶט שְׁשֵׁנְאֵת הָרַע בְּתַכְלִית הִיא דְּרָגַת צַדִּיק גְּמוּר), וְאִפְלוּ
 בְּנוֹגַע לְדִרְגַּת הַבִּינוּנִי יְדוּע הַפְּתָגָם²⁷ הַלְּוֵאִי בִּינוּנִי, וְהַעֲנִין דְּבַלַע

THE
MOMENT
WHEN
YOU TRULY
DESPISE
EVIL

28 ראה שבת קיח, סע"ב.

29 ראה אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם
 הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח
 סר"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע'

27 בית רבי ח"ב פ"ח י"ד,
 א הערה א. וראה ד"ה ואלה
 המשפטים תשל"ח ס"ה (תורת
 מנחם - ספר המאמרים מלוקט
 ח"ג ע' י).

24 תניא רפ"ז.

25 מלאכי א, ג.

26 יומא לח, ב. וראה תניא פ"א
 (ה, ב).

הַמּוֹת לְנִצּוּחַ יְהוָה בְּכָל יִשְׂרָאֵל, מוּבֵן מִזֶּה, שֶׁעֲבוּדָה זוֹ (לְשׂוּאָה אֶת הָרַע בְּתַכְלִית הַשְּׂנֵאָה) יִכּוּלָה לְהִיּוֹת גַּם בְּכִינוּנִים, וְאִפְלוּ בְּאֵלֶּה שְׁלִמְפָה מִדְּרַגַּת בִּינוּנִי.

דְּבַכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יִשְׁנֶם זְמַנִּים מִיְחָדִים – בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, אוֹ בְּשַׁעַת עֶסֶק הַתּוֹרָה, אוֹ בְּשַׁעַת שֶׁהוּא מְקוּם מִצְוֵה דְהוּהוּ זְחִיר בְּהַ טִיפָּי²⁸, אוֹ אִפְלוּ בְּשַׁעַת שְׁעוֹסֵק בְּדַבְרֵי הַרְשׁוֹת לְשֵׁם שְׁמִים²⁹ וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה³⁰ בְּאִפְּן דְּבַכָּל דְּרַכְיָד דְּעַהוּ³¹ – שֶׁבְּשַׁעַת זוֹ הוּא מוֹסֵר אֶת כָּל מְצִיאוֹתוֹ (עַר גִּיט זִיךְ אִיבְעֵר אִינְגְּאִנְצִין) לְאַלְקוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה אֵינוֹ שׂוֹךְ לְבַגְדִים הַצּוֹאִים³², כְּמוֹ צְדִיק גְּמוּר.

וּמִכַּיִן שִׁיחֹד זֶה לְמַעַלָּה הוּא נִצְחִי לְעוֹלָם וְעַד³³, לְכֵן נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי זֶה הַגְּלוּי שְׂאִינוֹ נוֹתֵן מְקוֹם כָּלֵל לִיְנִיקַת הַחִיּוּצוֹנִים, בְּלַע הַמּוֹת לְנִצּוּחַ.

- ה -

THE FINAL
REFINEMENT

וְזֶהוּ בְּלַע הַמּוֹת לְנִצּוּחַ, דְּכָל זְמַן שְׁלֵא נִשְׁלְמוּ עַדִּין הַבְּרוּרִים וְהַטּוֹב וְהָרַע מְעַרְבִים זֶה בְּזֶה (כּוֹלֵל גַּם בְּזְמַן שְׁבִית הַמְּקַדֵּשׁ הָיָה קָיָם, וְאִפְלוּ בִּימֵי שְׁלֵמָה דְּקִימָא סִיְהֵרָא בְּאִשְׁלֻמוֹתָא) יֵשׁ עֲנִין הַמִּיתָה, בְּכַדֵּי שְׁלֵא יְהוָה קִיּוּם לְהָרַע, כְּנִ"ל.

וְזֶהוּ גַם הַטַּעַם שֶׁגַּם צְדִיקִים יִחְזְרוּ לְעַפְרָן שַׁעַת אַחַת קִדְם תְּחִית הַמֵּתִים³⁴ [דְּהַגַּם שְׂאִין רְמָה שׁוֹלְטַת בְּהֵם³⁵ וְעַד לְשַׁעַת זוֹ (שְׁקֵדֵם תְּחִית הַמֵּתִים) הָיָה גּוֹפֵן קָיָם מְאוֹת וְאַלְפִים שָׁנִים,

646 בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.
31 משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.
32 ראה תניא פ"י.
33 תניא פכ"ה.
34 ראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104.
35 ראה מדרש תהלים עה"פ קיט, ט.

ומכל מקום, קדם תחית המתים יחזרו לעפרון], כי מכיון שעל ידי חטא עץ הדעת נעשה תערוכות רע בכל העולם, לכן, גם גופות הצדיקים יצטרכו לזכור³⁶.

מה שאין בן לעתיד לבא (לאחרי התחיה), כשיהיה ואת רוח המאמה אעביר מן הארץ, לא תהיה אז מיתה וגם הגוף יתה בתים נצחיים.

דגם להדעה³⁷ דמה שכתוב³⁸ כי הנער בן מאה שנה ימות הוא כפשוטו, הוא רק בנוגע לבני נח, מה שאין בן בנוגע לישראל יהיה בלע המות לנצח.

"DEATH"
WHEN
MOSHIACH
COMES

ויתרה מזו, דגם המיתה שתהיה (לדעה זו) בבני נח היא לא מיתה ממש, אלא נפילה, דמאן הנפיל מדרגיה אקרי מית³⁹. וכמבאר בהמאמר⁴⁰, דעל ידי שניצוצות הקדשה שנבלעו בהם יתבררו מהם ויעלו למעלה, הרע שבהם (הינו גוף הגשמי שלהם שנקרא בשם רע בערך לניצוצות הקדשה שבו) יפול למטה.

דזהו באמות העולם, מה שאין בן בישראל יתעלה גם הגוף, שגם הגוף יזון מרוחניות כמו הנשמה, ולא עוד אלא שאז יהיה הגוף למעלה מהנשמה, נקבה תסובב גבר⁴¹.

וכל זה יהיה בפעל ובגלוי למטה מעשרה טפחים, בגאלה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

פ"ב ובמב"ש ש"ב ח"ב פ"ג - איתא: מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ב', קארי ב' מיתה.

(40) סד"ה בלע המות לנצח (ס"ע מ) וד"ה רבת את ריבם (ע' מב).

(41) ירמי' לא, כא.

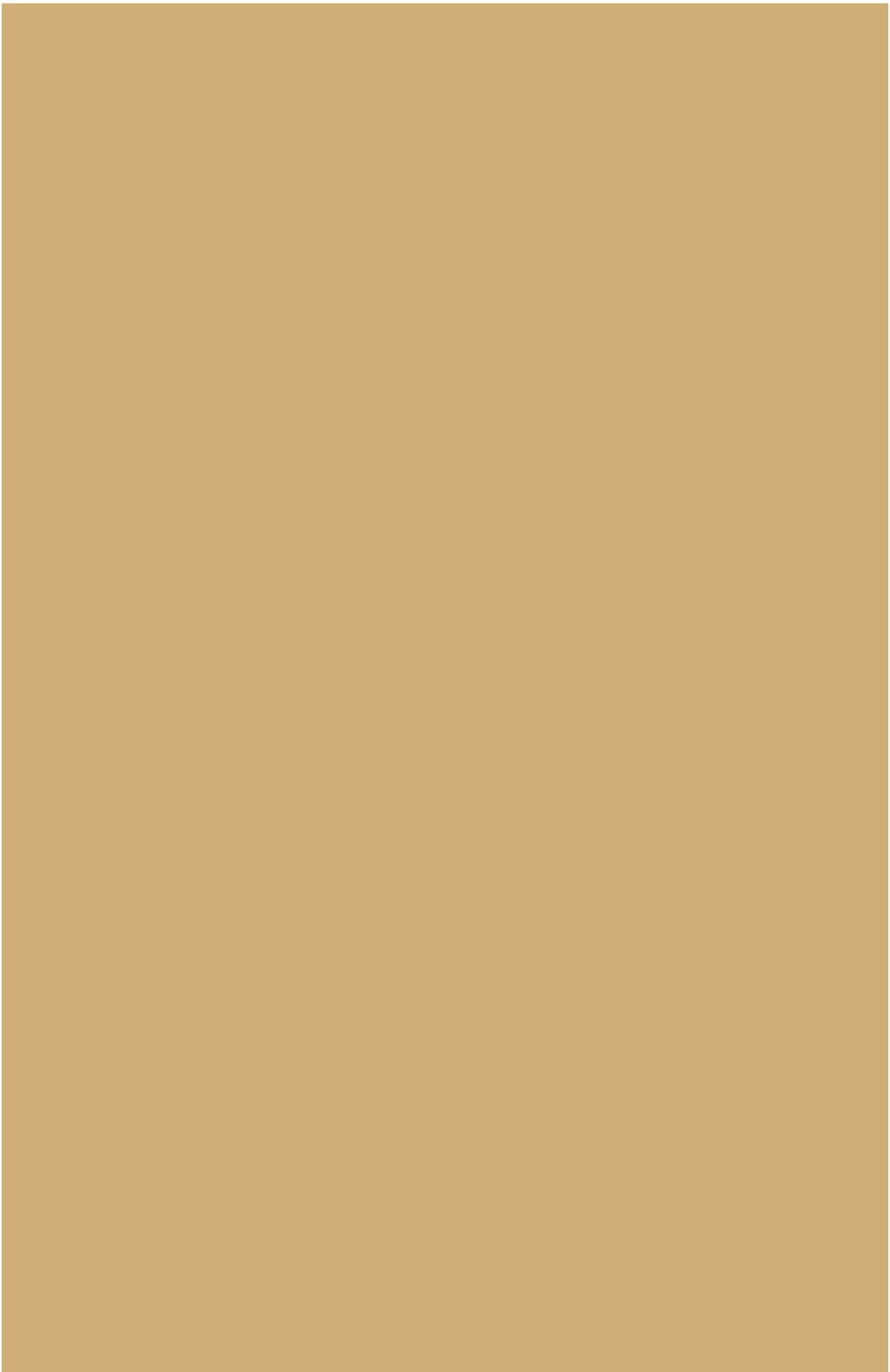
ב. וראה פסחים סח, א. סנהדרין צא, ב.

(38) ישעי' סה, כ.

(39) כ"ה בלקו"ת חוקת נו, רע"א. ובכ"מ בדא"ח. ובזח"ג קלה, ב - הובא בע"ח שער ט (שער שבה"כ)

(36) אלא שזכור זה יכול להיות על ידי הביטול דונפשי כעפר לכל תהיה, ואז אין צדיקים לחזור לעפרון כפשוטו - ראה שיחת ש"פ בא תשמ"ח בסופה (התוועדויות תשמ"ח ח"ב ס"ע 273).

(37) דעת ר' חנינא בב"ר פכ"ו,

AN EVENING *of* LEARNING

IN HONOR OF THE REBBETZIN

Made possible by

OSHER AND RIVKA KARNOWSKY

In loving memory of their son

HATOMIM SHMUEL KARNOWSKY ז"ע

DOVID AND CHANA JUNIK

ARON AND SHANI PINSON

DUDDY AND CHANI FARKASH

YERACHMEAL AND RIVKA LEAH JACOBSON

ARI AND MALKY SPERLIN

ZALMAN & DEVORA VISHEDSKY

NUSSI AND GITTIE STERNBERG

YOSSI AND MICA SOFFER

TZEMACH AND DEVORY ROSENFELD

SHIUR PRESENTED BY

RABBI Y.Y. PALTIEL

INSIDETCHASSIDUS.ORG

THURSDAY | EVE OF 19 SHEVAT, 5780 | FEBRUARY 13, 2020

WATCH OR REPLAY THE LIVE STREAM:

[BEISRABEINU.COM/22SHVAT](https://beisrabeinu.com/22shvat)